

~~A. 2353~~ A. 2358.

U B D

ehk wäikene

Lugemise raamat

Tartu ja Võro maa laste kasus.

Tartun.

Trükitu J. Kerdo kuluga.

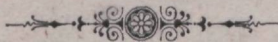
A B D

ehk wäikene

Lugemise raamat

Tartu ja Wõro maa laste kasus.

Tartun.

Trükitu J. Kerbo kuluga.

Дозволено Цензурою. — Дерптъ, 11. Октября 1886.

ENSV
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

34665

Trükitud R. A. Hermannii kirjadega Tartus.

Triifi - tähe.

Aa Bb Dd Ee Gg
Hh Iij Kk Ll Mm
Nn Oo Pp Rr Ss
Tt Uu Ww Zz. Ää
Ö ö Ü ü.

Kirja - tähe.

Aa Bb Dd Ee Gg Hh Iij Kk
Ll Mm Nn Oo Pp Rr Ss Tt
Uu Ww Zz. Ää Ö ö Ü ü.

ai ei oi ui öi õi au eu õu iu aa ee
ii oo uu ää öö õõ üü.

Tähte kookusäädmine.

ab	eb	ib	ob	ub	äb	öb	üb	õb
ad	ed	id	od	ud	äd	öd	üd	õd
al	el	il	ol	ul	äl	öl	ül	õl
ag	eg	ig	og	ug	äg	ög	üg	õg
ah	eh	ih	oh	uh	äh	öh	üh	õh
af	ef	if	of	uf	äf	öf	üf	õf
ap	ep	ip	op	up	äp	öp	üp	õp
am	em	im	om	um	äm	öm	üm	õm
an	en	in	on	un	än	ön	ün	õn
aš	eš	iš	oš	uš	äš	öš	üš	õš
ar	er	ir	or	ur	är	ör	ür	õr
at	et	it	ot	ut	ät	öt	üt	õt
aw	ew	iw	ow	uw	äw	öw	üw	õw
az	ez	iz	oz	uz	äz	öz	üz	õz

ba	be	bi	bo	bu	bä	bö	bü	bõ
da	de	di	do	du	dä	dö	dü	dõ
ga	ge	gi	go	gu	gä	gö	gü	gõ
ja	je	ji	jo	ju	jä	jö	jü	jõ
ha	he	hi	ho	hu	hä	hö	hü	hõ
ka	ke	ki	ko	ku	kä	kö	kü	kõ
la	ma	li	lo	lu	lä	lö	lü	lõ

ma	me	mi	mo	mu	mä	mö	mü	mō
na	ne	ni	no	nu	nä	nö	nü	nō
pa	pe	pi	po	pu	pä	pö	pü	pō
ra	re	ri	ro	ru	rä	rö	rü	rō
sa	se	si	so	su	sä	sö	sü	sō
ta	te	ti	to	tu	tä	tö	tü	tō
wa	we	wi	wo	wu	wä	wö	wü	wō
za	ze	zi	zo	zu	zä	zö	zü	zō

Bi	bir	birn	He	Hel	helm
Do	dol	dolm	Sä	jär	järg
Hi	hir	hirn	Ha	hal	halw
Ja	jal	jalg	Su	jus	just
Ku	kur	kurf	Kö	för	förf
Ma	mas	maft	Mu	mus	must
Le	leh	lehm	La	lat	lats
Ni	nir	nirk	Nö	nör	nörf
Pa	pal	palk	Pu	pul	pulm
Pö	pör	pörm	Si	fil	film
Ri	ris	rist	Sö	föl	fölg
Sä	fäl	fälg	Mu	mul	muld
To	top	tops	Wü	wür	würft
Wö	wör	wörf	Wa	wan	wang
Zo	zol	zolf	Zi	zir	zirp.

Hö	höl	hölmi	Pa	par	parmi
Zä	zäl	zälfi	Ma	mal	malft
Rä	räi	räim	Si	fil	filft
Wi	wir	wirft	Zi	zir	zirft

Ur=mas hir=muſ mäng=ja rent=nif öö=ſe häſ=te
 kot=ti lau=lu maſ=ma nör=ga pal=gi pal=ga
 ra=ſu ſaa=gi waa=di loo=mu ſoo=la huu=le ſai=ja
 waſ=ka zir=gu.

Ku=lu=ta ſi=nu=ga lau=lu=ga män=gu=ga lu=ge=ja
 jah=wa=tuſ män=gu=mees öñ=ne=tuſ hu=ka=tuſ
 lö=pe=tuſ ta=lu=poeg pil=li=roog.

Ku=lu=ta=ma nä=ge=ma=ta lu=ge=mi=ne ra=hu=li=ne
 ta=lu=rah=waſ a=bi=e=lu wal=la=li=ne möt=ſa=li=ne
 hai=na=rit=ſif.

röö=muſ=ta=mi=ne fi=nni=ta=mi=ne wal=miſ=ta=ma=ta
 waſ=ta=wöt=mine täh=he=le=pand=ja lu=naſ=ta=

mi-ne õn-nis-teg-gi-ja ta-li-ta-mi-ne si-sest-pid-di-ne
ä-ra-lop-ma-ta.

Mi-dan om wa-ra — Ära har-jo-ta suud wõls-
ma — Piit-sa ta-gan om wars — Püs-si-ga
las-tas wa-rest — Mi-bi-de üm-bre om aid —
Täüs wil-ja om ait — Hai-ge om kött — Kas-
sil nink pen-nil om käpp. — Waa-din om õl-lu —
Vii-hi-ke-ne om e-lu — Zea-li-hast tet-tas sült —
Sõ-e pääl om fild — Woo-na-ke-ne om wa-ga —
Wil-ja pan-tas wak-ka — Siin om lam-ba
laut — Kat-ta mul-le laud — Kõõ-gin om
tuld — Wäl-jan om tuult — Kiit-sa mul-le
sai-ja — Sõ-sar läts sa-ja — Hai-ge om mi-nu
kurf — Suur lind om kurg — Wa-re-sel om
pe-sa — Wa-ras saab pes-sa.

Ge-sä ja e-ma üt-el, kui ma lu-ge-da mõis-ta,
siis kuu-le ma raa-ma-tuist i-lu-sid jut-te ku-
nin-ga poi-geft nink tüt-rist. — Müüd taha
ma op-pi-da nink ten-na-da neid, kea min-no
o-pe-ta-wa.

Jum-ma-last ning Se-su-seft Kris-tu-test om
pal-ju ü-les pan-tu ü-ten raa-ma-tun, mes

pü=has fir=jas ehk piib=lis kut=su=tas. Sää-
l om kõik ü=les pan=tu, kuis Jum=mal tai=wast nink
maad om loo=nu, kuis wa=nal a=jal i=ne=mi=se
o=ma=wa e=la=nii, nink kui=das mei=je JS=sand
Je=sus Kris=tus i=ni=meiste sean ol=nu nink nei=
le pal=ju op=pu=si om and=nu ja kiik tai=wa=lik=ku
hääd lu=ba=nu. Kris=tus o=li Jum=ma=la poig
nink es põl=le mit=te maa=il=ma. Mii=da ei pea
ka mei=je üt=te=gi as=ja il=man tüh=jas ehk wäi=
fe=ses põlg=ma, ent kii=gen Jum=ma=la wä=ge
nink tar=kust tund=ma ja kii=gest he=ne=le õp=pust
ots=ma.

Õpetuse sõnad.

1. Kuule oma wanemate sõna, sest nemä
om sino sünnitänii ja ära põlga neid mitte, kui
na wanast om saanu. 2. Kes oma suud ja keelt
hoiap, see hoiap oma henge ahastuse eest. — 3.
Osta tõtt ja tarkust, mõistust ja õpetust, aga ära
a ota näid mitte. 4. Wiin ajab pillama, kange

joomaaig mõllama, selleperrast ei saa keagi tar-
kast, kea näide sõbra oma. 5. Wihkamine kihu-
tap riidu, aga armastus katap üleastumise kinni.
— 6. Pareim wäikese õigusega, kui palju ülekohtuga.

Hobene ja warblane.

Warblane palus: „Armas hobene! Sul on
õimen palju toitu, luba säält mõni terake ka mi-
nule, sest minu kõtt on üksna tühi!“ Hobene
wastas lahkest: „Wõta julgesti wäike linnuke,
siit saap meile mõlematele külast!“ Nad sõiwad
rõõmsasti kõtud täüis. Kui suwel kange pala-
waga palju kärbsid õigines, kes hobese kallale tüf-
kõiwad, siis püüdis warblane neid hulga kinni, et
nad tema häätegiiale kahju es saa tetta.

Kats sikku.

Sü-gawa jõe ahtakese purde pääl johtusiwa
kats sikku tõine tõisele wasto tulema. „Tee lahti!“
hüüdis edimäne. „Kudas ja nõnda tohit kärät-
sedä?“ röökis tõine, „mina olin jo enne silla pääl,

felle perast kääna tagasi ja lasse minno enne üle minna!“ „Kõhe sa oma mõistuse oled jätnü?“ karjus edimäne, mina olen sinust wanem ja peasin tagasi käändmä! Ei konagi!“ — Nõnda jonnitiwad mõlemad ega tahtnud kumbgi perrä anda, kinni nad sarwedega tõine tõist pokslema nakasiwad. Kõigest põrutamisest kuffusiwad aga mõlemad üle silla weere jõkke, kust nad waewalt weel eluga pääsiwä. —

Nõnda johtob jonnijatele ifka.

Millal massan?

Millal massan memme waiwa

Hää ema piimä waiwa

Katel käel kandemise?

Kaswatas kui kannakese

Wiis mo põlles nurme pääle

Bani parmaсте waele

Süüetäide keskella:

Et ei tulnud tuuli pääle

Ega weerend wihma pääle!

I. Luteruse wäifene Katefismus.

Edimäne päätükk.

Jummala künne käsku.

Edimäne käsk.

Mina ole Issand, sino Jummal; sinul ei ei pea muid jummalid olemä Mino een.

Meš see om?

Meie peame Jummalat üle kõige asja pelgama, armastama nink (ustma ehk) Tema pääle lootma.

Teine käsk.

Sina ei pea mitte Issanda oma Jummalä nimme kurjaste pruukma; sest Jummal ei taha seda mitte nuhtlemata jättä, kes Tema nime kurjaste pruugib.

Mis see om?

Meie peame Jummalat pelgama nink armastama, et meie Tema nime man ei wanni, ei nea, ei nõiu, ei wõltsi, ei ka peta, enge peame seda kõigen hädan appi hõikama, pallemä, kitmä nink tennama.

K o l m a s k ä s k .

Sina pead pühapäiwä pühendama.

Mes see om?

Meie peame Jummalat pelgama ning armastama, et meie jutlust ning Jummalala sõna ära ei põle, enge peame seda pühäs pidama, hääl meelel kuulma ja opma.

N e l j a s k ä s k .

Sina pead oma esä ning oma emä awwustama, et sino käsi häste käiip ja sina kawwa elad maa pääl.

Mes see om?

Meie peame Jummalat pelgama ning armastama, et meie oma wanembid ning esändid ära ei põle, ei ka wihasta, enge peame neid awwustama, neid orjama, neide sõna wõtma ning neid armsas ning auusas pidama.

W i i e s k ä s k .

Sina ei pea äratapma.

Mes see om?

Meie peame Jummalat pelgama ning armastama, et meie omia lähemba ihule üttegi kahju ega wiga ei tee; enge peame teda awitama ning edesi saatma kõige iholiko häda sihen.

Ruutes käsk.

Sina ei pea mitte abielu rikma.

Mes see om?

Meie peame Jummalat pelgama ning armastama, et meie puhtaste ning auusaste elame sõnnu ning teguden, ning et egaüts oma abitaasa peab armastama ning awwustama.

Säitsmes käsk.

Sina ei pea mitte warastama.

Mes see om?

Meie peame Jummalat pelgama ning armastama, et meie oma lähemba raha ega hääd ei wõta, ehk kawala kauba ehk ostmisega henne kätte ei saada; enge peame teda awwitama, tema hääd ning päätoidust kaswatada ning hoita.

Katesjas käsk.

Sina ei pea mitte kawalat tunnistust andma oma lähemba wasta.

Mes see om?

Meie peame Jummalat pelgama ning armastama, et meie oma lähemba pääle kawalal kombel ei wõltsi, teda ei peta, keelt tema pääle ei pessja, ehk kurja kõnet ei tõsta; enge meie peame teda wabandama, hääd temast kõnelema ning kiik asju hää poole käändma.

Ü t e s j a s k ä s t .

Sina ei pea mitte himustama oma lähemba maja.

Meš see om?

Meie peame Summalat pelgama ning armastama, et meie kawalusega oma lähemba perandust ehk maja hennele ei püüvä, ei ka ütegi õiguse tähe all henne kätte ei saada; enge peame teda awitama, et tema seda wõis pidada ning see manu jääda.

R ü m n e s k ä s t .

Sina ei pea mitte himustama oma lähemba naist sulast, näütsiküt, tõbrast, ehk kiik, mis tema peralt om.

Meš see om?

Meie peame Summalat pelgama ning armastama, et meie oma lähemba naist, peret ehk tõbrast henne poole ei kisu ega temast ära ei saada; enge peame neid manitsema, et nema jääwa ning teema mis neile sünnis.

Meš ütleb nüüd Summal kõigist neistsinatist käskest?

Tema üteb niida:

Mina, Isfand fino Summal, ole wägew wihane Summal, see neide pääle, kea Minno wihkawa, wanembide pattu kodo otjib laste pääle, kolmanda ning neljanda põlwe sisse; ent neile, kea Minno armastawa ning Minno käske pidawa, tee Mina hääd ammak tuhanda põlwe sisse.

Mes see om?

Jummal ähwardab nihelda kiiki, kes neidesi-
naste käskude üle astwa: seeperast peame Tema wiha
pelgama nink ei pea mitte niisuguste käskude wasta
tegema; ent Tema toowotab armu ning kiik hääd köi-
gile, kea tema käske pidawa. Seeperast peame Teda
ka armastama, Tema pääle lootma nink hääl meelel
Tema käsude perra tegema.

Tõine päätükk.

P ü h a r i s t i = u i k .

Edimäne tükk. **Loomisest.**

Mina usu Jummal, see Gjä, kõigewäge-
wamba taiwa nink maa Looja sihse.

Mes see om?

Mina usu, et Jummal mino kiige loodusasjuga
om loomu, mulle andnu ihu nink henge, filmi, kõrwu
nink kiik luuliikmisi, meelt nink mõistust, nink weel
ülespeap; pääle see, rõiwid nink kõngi, sööki nink
jooki, maja nink koda, nait nink last, põldu, tõprid
nink kiik hääd, kiige iho nink elu tarwituse nink pää-
toidusega rikkalikult nink egapäiwa õnnistap, kiige
häda eest kaitsep, nink kõige kurja eest hoiap nink pai-
mendap. Nink jeda kiik teep Tema selgest esalikust
nink jummalikust armust nink heldusest, ilma mino
ärateenimise nink tööta. Selle kiige eest ole mina
jälle wõlgu, Teda tenada nink kitta, orjada nink kuulda.
See om tõtelikult tõsi.

Teine tükk. Üralunastamisest.

Nink mina usu Jeseuse Kristuse, Jummal
ainusündinü Boja, meie Issanda sisse, kes om
saadu Pühast Waimust, sündinü neitsist Mariaast,
kannatanu Bonziuse Pilatuse all, risti pääle poodu,
ära koolnu, maha matetud, alla lännü põrguhauda,
kolmandamal päewal ülestõusnu koolnuist, üles
lännü taiwade, istub Jummal, see kõigewägewa
Esa hääl kael. Säält saap Tema tulema, kohut
mõistma elawide nink koolnuide pääle.

Mes see om?

Mina usu, et Jesus Kristus tõsine Jummal,
Esa igawest sündinü, nink ka tõsine inemine neitsist
Mariaast sündinü, om mino Issand, ke mino äraka-
donu nink ärasunnitu inemist om lunastanu, äraostnu,
uink ärapäästnu kõigest patust, surmast nink kuradi
wäest; ei mitte kulla ega hõbedaga enge oma püha
kalli werega, nink oma jüüta kannatamise nink sur-
maga, et mina Tema oma olles nink Tema riigin
Tema all elas nink Teda orjas igawetsen, õigusen,
wagausen, nink õnõusen, otse niida kui Tema om
ülestõusnu surmast, elap nink walitsep igawes. See
om tõtelikult tõsi.

Kolmas tükk. Pühendamisest.

Mina usu Püha Waimu sisse, ütte püha
kristlikko kirikut, pühide kogodust, pattu andis-
andmist, liha ülestõsemist, nink igawest ello.
Amen.

Mez see om?

Mina usu, et mina ei wõi mitte omašt meeļest ehk wäest Jēfufe Kristufe manu tulla; enge Pühā Waim om mino arnu-oppufe läbi kutsnu, omme andidega walgustanu, õigen usun pühendanu nink ülespidanu; otse niida kui Tema kogona kristlikko kogudušt maa pääl kutsup, kogup, walgustap, pühendap nink Jēfufe Kristufe man peap õigen ainun usun; seen kristlikun kogudusen annap Tema mulle nink kiigile uskjile ega päiwa kiik patu rikkalikult andis nink saap wiimsel päiwal minno nink kiik koolnuid üles äratama nink mulle kiige uskjitega Kristufe sisen igawest ello andma. See om tõtelikult tõsi.

K o l m a s p ä ä t ü k k .

Püha Gsja-meie palwus.

Meije Gsa, tee jina olet taiwan. Pühendetus saagu Sino nimi. Sino riik tulgu. Sino tahtmine sündku, kui taiwan, niida ka maa pääl. Meije päiwalikko leiba anna meile täamba. Ning anna meile andis meije süüda, niida kui meije andis anname ommile süüdlasile. Nink ära saada meid mitte kiusatuse sisse; enge päästa meid ära kurjast. Sest Sino peralt om riik nink wägi nink arwustus igawetses ajas. Amen.

Alustuse sõna.

Meie Eä, kee Sina olet taiwan.

Mes see om?

Jummal tahap meid seega häälitseada, et meie peame uskma, Teda meie õiget Eä oletat, nink meid Tema õigid latfi; et meie julgeste nink kiige lootusega Teda peame pallesma, nii kui armsa latse oma armjat Eä pallesma.

E d i m ä n e p a l w e.

Pühendetus saagu Sino nimi.

Mes see om?

Jummala nimi om küll enesest püha; ent meie pallesma seninatzen palwen, et ta meie man ka pühast saas.

Kuis see sünnip?

Kui Jummala sõna selgede nink puhtaste opetas, nink meie ka pühalikult nii kui Jummala latse see perra elame. Seda awita meid, armas Eä taiwan! Ent kee tõisite opetap nink elap, kui Jummala sõna opetap, see ei pühenda mitte meie sean Jummala nimme. See eest hoia meid, armas taiwane Eä!

T õ i n e p a l w e.

Sino riik tulgu.

Mes see om?

Jummala riik tulep küll ilma meie palweteta efi enesest. Ent meie pallesma seninatzen palwen, et see ka meie manu tules.

Kuis see sünnib?

Kui taiwane Gjä meile oma Pühä Waimo annap, et meije Tema pühä sõna, Tema armo läbi usume nink jummalikult elame siin ajalikult nink sääl igawes.

K o l m a s p a l w e.

Sino tahtmine sündko fui taiwan, niida ka maa pääl.

Mes see om?

Jummala hää armuline tahtmine sünnib küll ilma meie palweta, ent meije palleme sensinatsen palwen, et tema ka meije man sünnis.

Kuis see sünnib?

Kui Jummal kiik kurja nõwwo nink tahtmiist ära häetap nink keelap ära seda, mes meid ei taha laske Jummal nime pühendada nink tema riiki tulla: nii kui om kuradi, see ilma nink meije liha tahtmine enge kinnitap nink peap meid kangede oman sõnan nink usun meie otjani. See om Tema hää nink armuline tahtmine.

K e l j a s p a l w e.

Meije päiwalikko leiba anna meile täamba.

Mes see om?

Jummal annap päiwalikku leiba ka küll ilma meije palweta kiigile kurjile inemistele; ent meije palleme sensinatsen palwen, et Tema meid seda lases tutta nink temuga meije päiwalikku leiba wasta wotta.

Mes om päivalik leib?

Kiik, mes iho toidusele ning ülespidamisele tarwis om, niida kui oma: söök, jook, rõiva, kängitse, hoone ning maja, põld, tõpra, raha, hää, waga abi-kaas, waa laste, waga pere, waa ning usutawa ülemba, hää walitus, hää ilm, rahu, terwus, karistus, auw, hää sõbra, usutawa külalise ning muidu niisugust.

Wiies palwe.

Anna meile andis meie süüda, niida kui meije andis anname omile süüdlasile.

Mes see om?

Meije palleme sentinatjen palwen, et Etsja taiwan es tahas mitte meije pattu pääle kaeda, ei ka neide perast meije pallemist meile keelda; sest meije ei ole mitte see wäärt, mes meije palleme, ei ole ka mitte seda ära teeninud; enge Tema tahas meile kiik selgest armust anda; sest meie teeme egapäiwa palju pattu ning teenime nuhtlust. Siis tahame meije ka küll jälle südamest andis anda ning hääle meelel hääd tetta neile, see meije wasta patwa.

Kuwes palwe.

Niik ära saada meid mitte kiusatuse siisse.

Mes see om?

Jummal ei kiija küll kedake; ent meije palleme sentinatjen palwen, et meid Jummal tahas hoita ning ülespidada, et meid kurat, ilm ning meije liha ära ei peta, ei ka hukata umbusu, kate mõtte ning muu suure

hää nink patu fiske; nink ehk meid seega peas kiusata, et meije süügi wõime ärawäärda nink wõimust saada

Säitsmes palwe.

Enge päästa meid ära kurjast.

Mes see om?

Meije palleme senfinatsen palwen, õtse kui üte puhuga, et meid Gja taiwan kiigesugutsest ihu- nink henge-, wara- uink awwo-kahjust tahos ära päästa nink meid armuga seftinatsest häda-orust henne manu taiwade wõtta.

Lõpetuse sõna.

Seft Sino perast om riik nink wägi nink awwustus igawetse ajas. Amen.

Mes om Amen?

Et mina pea kindma olema, et niisuguse palwe oma Gjale taiwan wastawõtlikko nink kuultu; seft Tema esi om meid käsknu niida pallelda, nink toowotanu meid kuulda. Amen, amen, see om: Ja, ja, niida peap süündima.

Neljas päätükk.

Püha ristmise sakrament.

Esämält: Mes om ristmine?

Ristmine ei ole mitte paljas wesi, enge om wesi, Jummalä käsun säetu nink Jummalä sõnaga ühendetü.

Märanes see Jummalä sõna om?

Kui meije Issand Jesus Kristus ütlep Matteuse

raamatun wiimätsen päätükin: Minge nink tekke jüngriš kiik paganid, neid risten Gsa, Boja nink Püha Waimo nimmel.

Tõiselt: Mes annap ehk saadap ristmine?

Tema saadap pattu andisandmist, päästap ära surmast nink kuradišt nink annap igawest õnjust kiigile, kee seda nstwa, mes Jummalä sõna nink toowotus ütlep.

Märaneš om seesama Jummalä sõna nink toowotus?

Kui meije Issand Jeesus Kristus ütlep Markuse raamatun wiimätsen päätükin: Kes usup nink ristitas, see saap õndsas; ent kes ei usu, see saap ärasunnitus.

Kolmandalt: Kuis weji nii juuri asju wõip tetta?

Weji ei tee seda tõtelikult mitte, enge Jummalä sõna, mes weega nink wee man om, nink usk, mes seda Jummalä sõna ween usup. Sest ilma Jummalä sõnata om weji paljas weji nink ei ole mitte ristmine, ent Jummalä sõnaga om tema ristmine, see om: elu=weji täüs armu, nink wastsejündimise mõskmine Pühan Waimun, niida, kui püha Paulus ütlep Tituse raamatun kolmandan päätükin:

Jummal Gsa teep meid oma halestuse perra õndsas jällesjündimise mõskmise nink Püha Waimu wastsestegemise läbi, keda Tema rikalikult meije pääle om wäljakallanu Jeesuse Kristuse, meie õnnistegija läbi, et meije Tema armust õiges tettu igawetse elu perandajis saasse lootuse perra. See om tõtelik sõna.

Meljaudalt: Mes tähendap ristmine?

Tema tähendap, et wana Adam meije sisen peap egapäiwatse kahitsemise nink pattust käändmise läbi ärauputatama nink äratoolma tiige patu nink kurja himoga nink peap egapäiwa jälle ettetulema nink ülestõusma wastne inimene, kes õigusen nink puhtusen Jummalä een igawes elap.

Konnes see kirjotetu om?

Püha Paulus Romaliste raamatun kuwwendan päätiikin ütlep: Meije oleme Kristusega mahamattetu ristmise läbi surma sisse, et õtse kui Kristus om ülesäratetu koolmuist Gssa awwustuse läbi, niida peame ka meije wastsen elun kääima.

Wiies päätükk.

Püha altari-sakrament.

Mes om altari-sakrament?

See om meije Issanda Jesusse Kristuse tõtelik tõsine iho nink veri, leiwa nink wiina all meile ristirahwale süüwa nink juüwa, Kristusest esi säetu.

Konnes see kirjotetu om?

Niida kirjotawa püha ewangelisti Mattens, Markus, Lukas nink püha apostel Paulus:

Meije Issand Jesus Kristus sel ööl, kui Teda äraanti, wõt Tema leiwa, tennas nink murd nink and omile jüngerile nink ütelp: Wõtke, sööge, see om Mino iho, mes teije eest antas. Seda tekke Mino mälestuses.

Selsamal kombel wõt Tema ka karika perast õdangu-söömaiga, tennas nink and neile nink ütelp:

Wõtke nink jooge kiik see jiseft; see finane karik om waftne leping Wino weren, mes teije nink paljude eest ärawaletas patu andisandmises. Seda tekke, nii sagede kui teije seda joote, Wino mäletuses.

Mes awitab niisuguuve söömine nink joomine?

Seda näütwa meile neefinatse sõna: „Teije eest äraantu nink ärawaletu pattu andisandmises;“ see om: et meile sakramentiu patu andisandmist, ello nink öndjust neide sõnnu läbi antas; sest kon pattu andisandmine om, jääb om ka elo nink öndsus.

Kuis wõib iholik-söömine nink joomine nii fuuri asju tetta?

Söömine nink joomine ei tee seda tõtelikult mitte, enge nee sõna, mis niida kääwa: „Teije eest äraantu nink ärawaletu pattu andisandmises.“ Nee sõnna omma iholiko söömise nink joomise man pääasi pühan sakramendin; nink kee neidsamu sõnu usup, sel om, mes nema üttelewa nink toowotawa, see om: pattu andisandmine.

Kes siis püha altari sakramenti tululikult wastu wõtap?

Paastma nink iholikult enda walmistama om küll kaunis wäljaspidine walmistamine: ent see om digede auusa nink walmistedu, kee neid sõnu usup: „Teije eest äraantu nink ärawaletu pattu andisandmises.“ Ent kee neid sõnu ei usu, ehk katšite mõtlep, see om umbusklik nink ei ole mitte digede walmistetu. Sest see sõna: „Teije eest“ püwwab selgid usklikka söamid.

II. Palwuse.

Sommungu palwus.

Mina tenna sinno, armas taiwane Eša —
Jesuse Kristuse, sino armsa Poja läbi, et
sina minno sel öösel nii armolikult olet hoitnu
nink kaitšnu. Mina palle sinno, hoija nink kaitša
minno ka sel päiwäl kiige patu nink kurja kiusa-
use eest, nink awita, et kiik mino mõtte,
õna, tego nink elo sino jummaliko meele perast
õis olla. Mina anna oma iho, hinge nink
elo sino eša hoolde nink kätte; sino püha Waim
saatko minno ka sel päiwäl nink egal ajal tasatse
tee pääle. Amen.

Palwus enne jõomaiga.

Kiige silma lootwa sino pääle, Issand, nink
sina annat neile neide sööki omal ajal. Sina
awat üles oma rohket kätt, nink täüdat kiik,
mes elap, meelehäaga. Issand Jummal, armas
taiwane Eša, õnnista meid, nink neidsinnatsid
sino andid, mes meije sino rohkest armust
wasta wõtame, Jesuse Kristuse meije Issanda
läbi. Amen.

Paltvus peran söömaega.

Tennage Issandat, sest tema om helde, nink tema heldus püsip igaves. Meije tenname sinno, Issand Jummal, armas taiwane Esä, et sa oma armu kätt olet üles awanu, nink meid jälle omme andidega olet söömus tennu. Anna meile ka edespäide meije päivalikko leiba, nink õnnista meid iho ja henge poolest, Jესuse Kristuse meije Issanda läbi. Amen.

Sdangu paltvus.

Mina tenna sinno, armas taiwane Esä, et sa sel päival minnu nii armulikult olet hoitnu ning faitšnu. Mina palle sinno, anna mulle andis kiif mino patu, et ma rahulikult woi uinuda. Sino hoolde anna mina iho ja henge nink kiif minu omatsid. Hoi meid kiige õnnetuse eest, Jესuse Kristuse meije Sntfastegija läbi. Amen.

Sdangu laul.

Wiis: So heng oh Jeesus.

Müüd lamme mina wootele

Mo wõta oma hooldele,

Oh kallis Snnistegija,

Siis wõi ma rahun magada.

Wene keele tähe:

Trüki tähe.		Kirjutuse tähe.		Nimed.	Rõla.
Suure:	Väikse:	Suure:	Väikse:		
А	а	<i>A</i>	<i>a</i>	a	a
Б	б	<i>B</i>	<i>b</i>	be	b
В	в	<i>B</i>	<i>b</i>	we	w
Г	г	<i>T</i>	<i>g</i>	ge	g
Д	д	<i>D</i>	<i>g, d</i>	de	d
Е	е	<i>E</i>	<i>e</i>	e	je
Ж	ж	<i>Ж</i>	<i>ж</i>	she	sh
З	з	<i>Z</i>	<i>z</i>	se	s
И	и	<i>U</i>	<i>u</i>	i	i
І	і	<i>Z</i>	<i>i</i>	i	i
К	к	<i>K</i>	<i>k</i>	ka	f
Л	л	<i>L</i>	<i>l</i>	ell	ll
М	м	<i>M</i>	<i>m</i>	emm	mm
Н	н	<i>H</i>	<i>n</i>	enn	nn

О	о	<i>O</i>	<i>o</i>	o	o
П	п	<i>П</i>	<i>п</i>	pe	p
Р	р	<i>Р</i>	<i>р</i>	ärr	r
С	с	<i>С</i>	<i>с</i>	es̄s̄	ff (tōwa)
Т	т	<i>Т</i>	<i>т</i>	te	t
У	у	<i>У</i>	<i>у</i>	u	u
Ф	Ф	<i>Ф</i>	<i>Ф</i>	eww	ww
Х	х	<i>Х</i>	<i>х</i>	ha	h (tōwa)
Ц	ц	<i>Ц</i>	<i>ц</i>	tse	t̄s̄
Ч	ч	<i>Ч</i>	<i>ч</i>	thse	th̄s̄
Ш	ш	<i>Ш</i>	<i>ш</i>	sha	sh
Щ	щ	<i>Щ</i>	<i>щ</i>	sh̄t̄sha	sh̄t̄sh̄
Ъ	Ъ	<i>Ъ</i>	<i>ъ</i>	(jārr kōlata kōwa mār̄k)	
Ы	ы	<i>Ы</i>	<i>ы</i>	jār̄ōi	ōi
Ь	ь	<i>Ь</i>	<i>ь</i>	jeerj (pehme mār̄k)	

Ъ	Ѣ	Б	ъ	jätj	je
Э	э	Э	э	e	e
Ю	ю	Ю	ю	ju	ju
Я	я	Я	я	ja	ja
Ө	ө	Ө	ө	wwita	ww
У	у	У	у	ishitsa	i
Й	й	Й	й	i=skratkoi	ij.

V. Numre ehk arwo tähe.

*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
1	2	3	4	5	6	7			
üts	kats	kolm	neli	wiis	kuus	seitse			
		****	*****	*****	*****	*****			
		****	*****	*****	*****	*****			
	8		9		10				
	katesja		ütesja		kümme				
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
30	kolmfümmend					70	seitsekümmend		
40	nelikümmend					80	katesjakümmend		
50	wiiskümmend					90	ütesjakümmend		
60	kuuskümmend					100	sada		
	1000 tuhat,					1,000000	miljon.		

III. Kirja = märgid.

- , **komma.** Selle märgi tagan peap lugeja weidise hõngu haardma.
- ; **semikolon.** Selle märgi tagan peetas weidi suuremat wahet kui komma man.
- . **punkt.** See märk saijap täwwelise mõtte lõpul; tema tagan peetas suuremat wahet kui semikoloni man; tema perän kirjotetas üks suur kirja-tähete algmises.
- : **kolon** annap teeda, et ütte nimetetu asja nakatas kõnelema; ta tähendap ka kõne käändmist.
- **mõtte kriips.** See märk annap lugejale aiga esi edasi mõtelda.
- ! **hõikamise märk.** See märk tähendap hõikamist ehk imetellemist.
- ? **küsimise märk.** Seda märki tettäs kui midägi om küsitii.
- „ **“ kõnemärgid.** Nee tähendawa, et tõise jutt õhtekui tema oma suust kõneldas.
- = **jakkamise joonekehe.** Nee tettäs kui sõna rea pääle enam ei sünni ja poolele jääp; ehk kui mõte sõna ütte kokku arwatas.
- ! **wälja-tõukamise märk,** sõna kesken ehk lõpun, kui mõni täht wälja jätetäs.

O [] **klamre.** Neide wafele pantas sõnu, mes tõiste seletamises, ehk kui liijas jutus arwatas.

*** †** **seletuse ehk tähenduse märk.** See märk juhatap lugejat lehe alumise weere pääle, kos asjast ehk sõnast weel midage seletetas.

. . . ehk **— — —** järklise ehk poolele jäetu kõne märgi.

:: **fordamise märk.**

re edesijuhatusse märk.

§ **paragrahwi ehk päätüki märk.**

„—“ ehk **„=“** ehk **„.“** lühendamise märk.

üts förd üts.

1 förd 2 om 2
2 × 2 = 4
3 × 2 = 6
4 × 2 = 8
5 × 2 = 10
6 × 2 = 12
7 × 2 = 14
8 × 2 = 16
9 × 2 = 18
10 × 2 = 20

1 förd 5 om 5
2 × 5 = 10
3 × 5 = 15
4 × 5 = 20
5 × 5 = 25
6 × 5 = 30
7 × 5 = 35
8 × 5 = 40
9 × 5 = 45
10 × 5 = 50

1 förd 8 om 8
2 × 8 = 16
3 × 8 = 24
4 × 8 = 32
5 × 8 = 40
6 × 8 = 48
7 × 8 = 56
8 × 8 = 64
9 × 8 = 72
10 × 8 = 80

1 förd 3 om 3
2 × 3 = 6
3 × 3 = 9
4 × 3 = 12
5 × 3 = 15
6 × 3 = 18
7 × 3 = 21
8 × 3 = 24
9 × 3 = 27
10 × 3 = 30

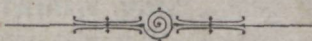
1 förd 6 om 6
2 × 6 = 12
3 × 6 = 18
4 × 6 = 24
5 × 6 = 30
6 × 6 = 36
7 × 6 = 42
8 × 6 = 48
9 × 6 = 54
10 × 6 = 60

1 förd 9 om 9
2 × 9 = 18
3 × 9 = 27
4 × 9 = 36
5 × 9 = 45
6 × 9 = 54
7 × 9 = 63
8 × 9 = 72
9 × 9 = 81
10 × 9 = 90

1 förd 4 om 4
2 × 4 = 8
3 × 4 = 12
4 × 4 = 16
5 × 4 = 20
6 × 4 = 24
7 × 4 = 28
8 × 4 = 32
9 × 4 = 36
10 × 4 = 40

1 förd 7 om 7
2 × 7 = 14
3 × 7 = 21
4 × 7 = 28
5 × 7 = 35
6 × 7 = 42
7 × 7 = 49
8 × 7 = 56
9 × 7 = 63
10 × 7 = 70

1 förd 10 om 10
2 × 10 = 20
3 × 10 = 30
4 × 10 = 40
5 × 10 = 50
6 × 10 = 60
7 × 10 = 70
8 × 10 = 80
9 × 10 = 90
10 × 10 = 100

Sind 10 kop.